

مطالبات معوقه بانکها از مشکلات مهم آینده است

احمد قاسمی، سرپرست دادرسی امور اقتصادی، در بخش نخست این میزگرد، با اشاره به مساله مطالبات معوقه بانکها که در حال حاضر مشکلی عمده بشمار می‌رود و در آینده نمود بیشتری پیدا خواهد کرد، گفت: عده‌ای می‌گویند ۱۱ هزار میلیارد تومان مطالبات معوقه بانکهاست که قسمت عظیمی از آنها شامل تسهیلات بالای یک میلیارد تومانی می‌شود؛ من فکر می‌کنم که رقم مطالبات بانکها بیشتر از این باشد، حتی در یک شعبه بانک بین سه تا پنج هزار میلیارد تومان فقط مطالبه معوقه وجود دارد! وی در ادامه گفت: قوانینی تصویب می‌شوند و به افراد اجازه می‌دهند که این تسهیلات را بگیرند و صرف تولید کنند. بسیاری از افرادی که این تسهیلات را گرفته‌اند، آن را در بخش مسکن هزینه کرده‌اند، چون به این نتیجه رسیده‌اند که بخش تولید پاسخگو نیست. نتیجه‌اش این می‌شود که با افزایش بی‌سابقه قیمت مسکن، هیچ موقع کارمند دولتی امید به خانه‌دار شدن ندارد و بسیاری از کسانی که این تسهیلات را دریافت کرده‌اند، قادر به بازپرداخت نیستند که می‌خواهند به این موضوع جنبه کیفی بدهند؛ به این ترتیب ظلم و تعدی به افراد فقیر می‌شود.

احمد قاسمی سپس با اشاره به این که فساد اقتصادی بر همه جنبه‌های زندگی مردم تاثیرگذار است، گفت: اولین اثر فساد اقتصادی، ایجاد مانع برای سرمایه‌گذاری مولد و اقتصاد سالم و کارآمد است. از این جهت، وقتی که در کشور سرمایه‌گذاری مولد و اقتصاد سالم نباشد، تبعات متعددی از جمله بیکاری و فقر گریبان مردم را خواهد گرفت.

قاسمی سپس با اشاره به حق برابری مردم در مقابل قوانین و مقررات گفت: فساد اقتصادی این برابری‌ها را از بین می‌برد و تبعیض ایجاد می‌کند. بنابراین، فردی که با پرداخت رشوه از امتیازات خاص برخوردار می‌شود، در واقع، امتیاز یا موقعیت دیگران را با پرداخت رشوه تضییع می‌کند.

قاسمی همچنین با تاکید بر جرایم ارتكابی که ناشی از مدیریت ناصحیح در مرحله اجرا است، گفت: ما در رسیدگی به جرایم، نمی‌توانیم تصمیمات مدیریتی مدیران را مورد رسیدگی قرار دهیم و به آن جنبه جزایی بدهیم. وی در ادامه اظهار داشت: اگر به

مشکل اساسی فساد اقتصادی،
دولتی بودن اقتصاد است.

مبنای تشکیل پرونده‌ها نگاه کنیم، متوجه می‌شویم که در زمان تصمیم مدیران، هیچ فردی به او اعلام نکرده است که کارش صحیح نیست و تخلف است، حتی تمام مراجع نظارتی از جمله سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات و وزارت اطلاعات مطلع بوده‌اند، اما مطرح نکرده‌اند و در مقطع زمانی دیگر که مدیر کنار گذاشته شده، اعمالش مورد رصد قرار گرفته و بعد ما می‌خواهیم تصمیم مدیریتی مدیر را به عنوان تضییع اموال دولتی تعقیب کنیم. سرپرست دادرسی امور اقتصادی با بیان این که اگر قرار باشد هر تصمیمی که مدیریت دولتی می‌گیرد، در قالب جرم بعداً قابل تعقیب باشد، هیچ مدیری تصمیم نمی‌گیرد و کار نمی‌کند.

وی سپس با اشاره به این که مشکل اساسی فساد اقتصادی، دولتی بودن اقتصاد است، تاکید کرد: وقتی که اقتصاد دولتی شد، باید بپذیریم که درون این اقتصاد ممکن است پاره‌ای تصمیمات نادرست باشد که به ضرر دولت تمام شود.

در زمینه فساد اقتصادی، برداشت
قوه قضاییه با برداشت مردم
خیلی متفاوت است.

سرپرست دادرسی امور اقتصادی در ادامه با بیان این که تعریفی از فساد اقتصادی ارائه نشده است، گفت: مخالف به‌کاربردن عناوینی مانند مفسد و فساد اقتصادی هستم که از لحاظ حقوقی معنا و مفهوم ندارد. در بخش دولتی، جرایم اقتصادی، جرایمی است که به‌نوعی تعدی به حقوق مالی دولت محسوب می‌شود. ما با این دیدگاه با جرایم برخورد می‌کنیم و فکر می‌کنم این جرایم بیشتر در مسایل اقتصادی، سرمایه‌گذاری و کارهای مولد تاثیر بگذارد.

قاسمی افزود: برخی مدیران قوه مجریه، با یک تصمیم غلط، خیل عظیمی از مشکلات را ایجاد می‌کنند و اسم آن را مبارزه با فساد می‌گذارند و از دستگاه قضایی می‌خواهند با تعریفی که آنها دارند، با آن موضوعات برخورد کنیم، در حالی که ما با چنین تعریفی نمی‌توانیم برخورد کنیم.

سرپرست دادرسی امور اقتصادی در ادامه تاکید کرد: الان افکار عمومی به‌طور کلی جامعه را جامعه‌ای سالم و وضعیت را از حیث سلامت اقتصادی مناسب نمی‌داند، منتها تفاوت دیدگاهی بین مردم، افکار عمومی، دستگاه قضایی و قوه مجریه در بحث اقتصاد وجود دارد. وی افزود: معیار در فساد اقتصادی چیست؟ آیا معیار فقط این است که فرد صاحب

در میزگردی با حضور
کارشناسان حقوقی بررسی شد

راهکارهای کاهش فساد اقتصادی

میزگرد علمی نقد و ارزیابی فرایند پیشگیری و مبارزه با فساد اقتصادی ایران در روزهای هفتم و چهاردهم آذرماه در محل کمیسیون حقوق بشر اسلامی برگزار شد. در این دو میزگرد، کارشناسان و استادان حقوق دانشگاه‌ها با طرح دیدگاه‌های خود درباره زمینه‌های فساد اقتصادی، راهکارهایی را که از نظر حقوقی و اصلاح قوانین می‌تواند به کاهش فساد اقتصادی منجر شود، مورد تحلیل و ارزیابی قرار دادند. گزارشی از این میزگرد را در پی می‌خوانید.

وی سپس با بیان اینکه آزادی بیان و اطلاعات یکی از دلایل موفقیت کشورهای غربی در مبارزه با فساد است، تاکید کرد: در این کشورها هیچ حدودی برای آزادی بیان و اطلاعات وجود ندارد و افراد بدون ترس، نسبت به فساد و تجاوز به حقوق مردم اعتراض می‌کنند.

کاشانی افزود: وجود دادگستری قوی و مستقل که مرجع دادخواهی باشد و اندک تجاوز به حقوق مردم را پیگیری کند، با بزهکاران به گونه‌ای قاطع برخورد و دادرسی عادلانه برگزار کند، شاخص سلامت اقتصاد جامعه است.

نظارت عمومی، عامل پیشگیری از جرم

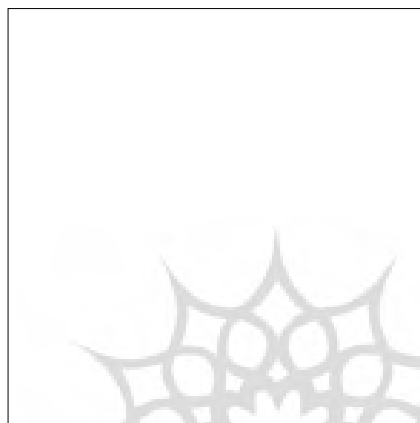
کامبیز نوروزی، مدرس دانشگاه، دیگر شرکت‌کننده میزگرد با بیان این که عدم دموکراسی مهمترین عامل فساد است، اظهار داشت: تنها راه مبارزه با فساد، دموکراسی و شکل‌گیری جریان آزاد اطلاعات است و مهمترین شاخص برای این موضوع، دموکراسی بشمار می‌رود. نوروزی تاکید کرد: در نظام‌های بسته سیاسی، مجموعه تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در امور اقتصادی در داخل چرخه بسته سازمان‌های دولتی اتفاق می‌افتد.

وی در ادامه افزود: تمام معاملات در اختیار دولت است و نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در فضای صورت می‌گیرد که جریان آزاد اطلاعات نمی‌تواند وارد این چرخه شود و طبیعتاً هرکس که در این سیستم قرار بگیرد، به نوعی ناچار از انجام عمل جرم‌زا می‌شود و راه حل این امر آزاد کردن اطلاعات و نظارت عمومی است.

نقش کنترلی جامعه مدنی

دکتر تجرلو، سخنران دیگر این میزگرد با بیان این که فساد اقتصادی لجام‌گسیخته نیست و هنوز هم ابزارهای کنترلی در این زمینه داریم، گفت: این ابزارها زیاد قوی نیست، اما به هر حال، کارهایی انجام می‌دهند. این حقوقدان قوانین را یکی از مهمترین چالش‌ها در بحث مبارزه با فساد اقتصادی دانست و تاکید کرد: باید محتوای قوانین موجود را بررسی کنیم

خرداد ماه سال جاری باید آزادسازی در سهمیه پتروشیمی صورت می‌گرفت، به دلایل مختلف اجرا نمی‌شود و بازرگانان پتروشیمی کماکان به روال سابق، مواد را با یارانه می‌گیرند. دولت باید این مصوبه را اجرا کند و آزادسازی صورت بگیرد اینک رانت ایجاد شود. سرپرست دادسرای امور اقتصادی سپس با بیان این که برای مبارزه با مفاسد اقتصادی برخورد قهری قوه قضاییه کافی نیست، افزود: باید سالم‌سازی در قوه مجریه با سیاست‌های درست و صحیح صورت بگیرد؛ ما نمی‌توانیم مشکل را به تنهایی حل کنیم.

② عدم دموکراسی، مهمترین عامل فساد است.

آزادی اطلاعات، راهکار مبارزه با فساد

دکتر محمود کاشانی، استاد دانشگاه، دیگر شرکت‌کننده در میزگرد علمی کمیسیون حقوق بشر اسلامی درباره معیارهای موفقیت در پیشگیری و مبارزه با فساد اقتصادی، اظهار داشت: باید دید که این معیارها در کشور ما پذیرفته شده است یا نه؟ در کشورهای اروپایی بالاترین مقامات اگر مرتکب فساد می‌شوند، رسیدگی و پیگیری می‌شود. وی با اشاره به تخلفات مالی ژاک شیراک، رئیس‌جمهور سابق فرانسه گفت: ژاک شیراک قبل از ریاست‌جمهوری در پست شهرداری از امکانات شهرداری برای پیشبرد انتخابات حزبش استفاده کرده بود و دادگستری بعد از پایان گرفتن ریاست‌جمهوری، او را دعوت به حساب پس‌دادن می‌کند.

کاشانی در ادامه گفت: فساد باید توسط مراجع بین‌المللی با شواهد و معیارهای خاص در هر کشور ارزیابی شود. این فرار از مسوولیت است که خودمان شاخص درست کنیم و خودمان را در رأس سلامت اقتصادی قرار دهیم.

سرمایه، مفسد است؟ و آیا همین وضع برای مفسد اقتصادی بودن کافی است؟

قاسمی در ادامه گفت: در دستگاه قضایی ما با عناوینی از جرایم اقتصادی سروکار داریم که تحقق آن منوط به احراز شرایطی است. از دید ما هر کسی که صاحب ثروت شد، مرتکب به تحصیل مال نامشروع نیست که در این صورت، همه را باید تعقیب کنیم. وی افزود: اگر جرم تحصیل مال از طریق نامشروع اتفاق بیفتد، ما باید بررسی کنیم که دولت امتیاز خاصی را قابل شده و فردی با توسل به طرق متقلبانه این امتیاز خاص را مورد سوءاستفاده قرار داده و به این طریق مال نامشروع تحصیل کرده است یا خیر؟ برداشت در دستگاه قضایی با عامه مردم خیلی متفاوت است.

حتی در یک شعبه بانک بین سه تا پنج هزار میلیارد تومان فقط مطالبه معوقه وجود دارد!

سرپرست دادسرای امور اقتصادی سپس با اشاره به وام‌های تکلیفی به بانکها از سوی دولت گفت: دولت بانکها را مکلف به پرداخت تسهیلات از صندوق ذخیره ارزی می‌کند؛ به این طریق یک عده صاحب میلیاردها تومان ثروت می‌شوند که ما نمی‌توانیم آنها را مجرم تلقی کنیم. قاسمی در ادامه گفت: فردی با استفاده از مقررات بانکی و آیین‌نامه‌ها تسهیلات را گرفته، روابط پنهانی منتهی به اخذ تسهیلات شده که اصلاً قابل کشف نیست که این دریافت تسهیلات و به‌کارگیری آن در بخش‌های خاص مانند دلالی، مسکن و... طرف یک سال، فرد را صاحب ثروت و مکت می‌کند.

سرپرست دادسرای امور اقتصادی افزود: ۴۰ تا ۵۰ پرونده بانکها با حجم هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان در این دادسرا در حال رسیدگی است. وی در ادامه گفت: افراد تسهیلات را با سود ۲۱ درصد دریافت و سرمایه‌گذاری می‌کنند که در برخی از پرونده‌ها عملاً از نظر مقررات قابل تعقیب جزایی نیستند، زیرا به وسایلی متقلبانه متوسل نشده‌اند. از ما نمی‌توان انتظار برخورد قضایی در این باره داشت که اینها نتیجه سیاست غلط دیگر دستگاه‌ها و سیستم بانکی است. قاسمی سپس با اشاره به این که در سال ۷۰۰ میلیارد تومان در بخش پتروشیمی رانت چرخش می‌شود، افزود: مصوبه مجلس شورای اسلامی که از

این فرار از مسوولیت است که

خودمان شاخص درست کنیم و خودمان را

در رأس سلامت اقتصادی قرار دهیم!

که آیا از نظر حقوقی و تکنیک قانون‌نویسی مناسب است یا خیر؟

وی سپس با اشاره به برخی مشکلات درون دولتی به عنوان چالش‌های موجود بر سر راه مبارزه با فساد اقتصادی، گفت: یکی از موارد دیگر، ضعف بودن نهادهای مردمی در کشور است. متأسفانه اگر نهاد مردمی نیز در کشور ما وجود داشته باشد، سیاسی است و بزرگترین معضل کشور سیاسی بودن همه مسایل است. در چنین فضای جنجالی، انسان‌های ناتوان و ناکارآمد رشد می‌کنند و انسان‌های اندیشمند منزوی می‌شوند.

وی سپس با اشاره به فامیل‌سالاری در نظام اداری، نسبت به دوری مطبوعات و دانشگاه‌ها از سیاسی‌شدن تأکید کرد و گفت: مردم باید به‌راحتی از قوانین آگاه شوند و از افکار عمومی که قدرت زیادی برای نظارت دارد، به‌نحو احسن استفاده شود.

رقابت اقتصادی، فساد اقتصادی را کاهش می‌دهد

میرسعیدی، مدرس دانشکده حقوق دانشگاه علامه طباطبایی، دیگر شرکت‌کننده در دومین میزگرد کمیسیون حقوق بشر اسلامی اظهار داشت: ریشه‌های فساد اقتصادی در کشور ما به ساختار اقتصادی برمی‌گردد و وجود اقتصاددانان آگاه و آشنا با اقتصاد بومی، در روشن کردن ذهن حقوقدانان موثر است.

این حقوقدان در ادامه گفت: زمانی که اقتصاد دولتی شد، حجم عظیمی از شرکت‌های تولیدی، توزیعی و خدماتی در اختیار دولت قرار گرفت تا جایی که بخش اعظمی از اصول قانون اساسی و فعالیت‌های اقتصادی بر اختیار دولت مهر تأیید گذاشت.

وی آنگاه با اشاره به مساله خصوصی‌سازی، گفت: ما ناچاریم دولت را از تصدی حجم عظیم فعالیت‌ها دور نگهداریم، چرا که در غیر اینصورت، به فساد اقتصادی منتهی می‌شود. وقتی اقتصاد دولتی و شرکت‌ها دولتی باشند، کارگزاران دولت در بخش‌های اقتصادی با فساد اقتصادی روبرو خواهند بود و همین مساله باعث شده است که شرکت‌های دولتی مرتب به زیان‌دهی بیفتند و بخش عظیمی از بودجه کشور از بین برود و نتیجه آن هم پرداختن به خصوصی‌سازی است.

وی در ادامه با بیان این که پدیده فساد اقتصادی معلول حاکمیت اقتصاد سرمایه‌داری دولتی است،

② در بخش پژوهشی در هر سال ۷۰۰ میلیارد تومان رانت دست‌به‌دست می‌شود.

دولت‌ها خودبه‌خود از تشکیل نهادهای مدنی جلوگیری می‌کند و بر فساد اقتصادی دامن خواهد زد. این حقوقدان سپس با بیان این که یکی از علل فساد اقتصادی، حضور برخی از افراد در مسند قدرت و سعی آنها در حفظ مسند و سوءاستفاده از آن جایگاه است، افزود: ستاد مبارزه با مفساد اقتصادی درست است، اما ما باید ریشه‌ای‌تر با این قضیه برخورد کنیم. آیا با تشکیل این نهادها و حجیم‌کردن دولت، می‌خواهیم به اصلاح بپردازیم؟

گزارش از: عشرت عبداللهی

گفت: اگر اقتصاد دولتی به‌مرور جایش را به اقتصاد رقابتی بدهد، فساد اقتصادی که حاصل دخالت دولت از طریق کارکنان آن است، کاهش پیدا می‌کند، اما با پدیده جدیدی با عنوان جرایم اقتصادی مواجه خواهیم شد. این حقوقدان با اشاره به وضع مقررات کنونی گفت: دولت می‌تواند با نظارت بر بازار، متخلفانی را که از فعالیت سالم اقتصادی عدول می‌کنند، با وضع مقررات لازم کنترل کند و جرایم اقتصادی را کاهش دهد. این حقوقدان اظهار داشت: قدرت بیش از اندازه